szögletes homlok, kiálló pofacsontok, villogó fekete szem! *Tapogatják.*

KOLDUS *megérkezik és a kalapjába pénzt kunyerál az uraktól.*

KÉPVISELŐ *a koldushoz.* Menjen dolgozni s ne zavarjon minket!

CSUTORA *a koldushoz.* Jöjjön s üljön le mellém!

KOLDUS *leül.*

CSUTORA. Ugy látom, hogy maga is Attilától született.

KOLDUS. Én nem tudom, minek hívták apámat, mert bitangban lettem volt.

CSUTORA *a koldushoz.* Van egy kicsi dohánya?

KOLDUS. Lesz valahol. *Előkotorja és odaadja Csutorának.*

ANDRÁS *ijedten fut oda.* Édes nagyapó! Jöjjön hamar, mert édesanyám egészen megbolondult!

CSUTORA. Hol van?

ANDRÁS. Tova, egy leégett házhelyen. Ott mosdik a korommal.

IRÓ. Ezt megnézzük! Ebből novellát írunk! Gyertek!

Az író, utána a politikus, s utána a tudós elindulnak.

CSUTORA *éppen rágyujt, hosszan néz az urak után, majd Andráshoz.* Pökjél helyettem hamar egyet!

Függöny

✦

A NORMANN NÉPET, mely a középkor elején Skandináviában lakott s onnét kelt hódító és zsákmányoló utakra remek evezőshajóin, az európaiak varég, s viking — vicing, vizing — néven is emlegették. De volt egy negyedik nevük is: ez „evezős"-nek mondta őket. A név akkori alakját ma már nem lehet pontosan rekonstruálni, csak azt tudjuk, hogy az evezőt az ógermánok *roder* vagy *ruder* névvel jelölték. Ez a furcsa elnevezés azért fontos, mert azon a vidéken maradt meg, ahol az orosz nép történetének első szakasza a kilencedik században végbement. Hogy hogyan ment végbe, azt a legrégibb orosznyelvű krónika részletesen elmondja.

Először is arrról értesít bennünket, hogyan jutott Skandináviából orosz földre Rurik, a vikingek — normannok — varégek fejedelme. A Finn-öböl partjának lakossága az állandó belső torzsalkodások megszüntetésére külföldi fejedelmet kivánt. Rurik elfogadja a meghívást. Embereivel — az „evezős"-ökkel — áthajózik a Finn-öblön, állammá szervezi az Ilmen-tó környékének szlávjait, majd tavakon és folyókon tovább nyomulva dél felé, állama határait fokozatosan kiterjeszti. Megtudjuk a krónikás elbeszéléséből azt is, hogy Szent István kortársa, Vladimir, Rurik fia, majd unokája folytatta a szervezést, régebbi „evezős" településeket is csatlakozásra bírt. Végül is Rurik dédunokája, Vladimir — Szent István királyunk kortársa, — a Szantól és a Bugtól a Volgáig és Novgorodtól Kievig az összes szlávokat egyesíti.

Vladimir óta a szláv lakosságra is átszállt az „evezős" elnevezés, mely az Ilmen-tótól a Fekete-tengerig vivő hosszú úton természetesen sokszorosan átalakult: hol *rudsz*, hol *rusz*, *rosz*, hol *urusz*, *orosz* lett belőle.

Kallós Ede készülő könyvéből: Szavaink eredete.